

A IX. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus rezümékötete
Miskolc, Miskolci Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, 2026.
ISBN 978-963-358-448-4

11. szimpózium

***Hungarológia a Távol-Kelet szemszögéből: Térátlépés,
megértés, újraértelmezés a nyelvi és szociokulturális kü-
lönbségeken túl / Hungarian studies from the Far Eastern
point of view: Crossing boundaries, understanding and rein-
terpretation beyond linguistic and sociocultural differences***

Szervezés: Okamoto Mari

Tudományterület: hungarológiai és interdiszciplináris

KELET-ÁZSIAI MAGYAR NYELVI OKTATÁSI, KUTATÁSI ÉS KULTÚRAKÖZVETÍTŐ TEVÉ-
KENYSÉGEK FEJLŐDÉSE AZ ELMÚLT ÉVTIZEDBEN

Okamoto Mari

Oszakai Egyetem

Kelet-ázsiai országokban már évtizedek óta működnek magyarságkutatással, illetve a magyar nyelv és kultúra oktatásával foglalkozó központok a felsőoktatási intézmények keretében. Ezekben az országokban azonban eltérő történelmi és társadalmi háttérrel, valamint különböző jelenlegi körülmények között zajlik a hungarológia fejlődése. Előadásomban az oszakai példával indítva szeretném kezdeményezni a kelet-ázsiai országok hungarológiai központjainak összehasonlítását és az információcserét.

A HUNGAROLÓGIA ÚTJA KÍNÁBAN: A MAGYAR NYELVOKTATÁS KIALAKULÁSA ÉS FEJ-
LŐDÉSE

GÁRDIÁN NIKOLETT

Szegedi Tudományegyetem – Sanghaji Nemzetközi Tanulmányok Egyeteme

A magyar nyelv és kultúra tanítása az 1960-as évektől kezdődött el Kínában. Jelen kutatás a kínai hungarológia történetét, strukturális átalakulásait, első intézményes központját, a Pekingi Idegennyelvi Egyetemet, valamint az utóbbi években létrejött, országsszerte működő műhelyeket mutatja be. Intézményi dokumentumokra, szóbeli

visszaemlékezésekre, oktatói memoárokra és a jelenleg Kínában tevékenykedő szakemberekkel folytatott személyes interjúkra támaszkodva az előadás feltárja, hogyan indult el a kezdeti pionír oktatói munka tankönyvek és modern infrastruktúra nélkül; milyen változásokat indukáltak a nyelvoktatásban az ideológiai irányváltások, és hogyan alakult ki a mára mintegy tizenegy egyetem képzését és Kína szinte valamennyi régióját magába foglaló modern oktatási hálózat. A kutatás – eddig egyedülálló módon – a kezdetektől dokumentálja a kínai hungarológia létrejöttének és fejlődésének fontos állomásait, meghatározó szereplőit, képzőhelyeit és képzési sajátosságait. Mivel eddig nem állt rendelkezésre a kínai magyar nyelvoktatás múltját és a jelenlegi helyzetét is empirikus adatokkal alátámasztó, átfogó elemzés, a kutatás célja a magyar sinológia, illetve a kínai hungarológia tudományos diskurzusának gazdagítása, miközben interdiszciplináris kapcsolódási pontokat kínál az alkalmazott nyelvészet, az oktatáskutatás és az interkulturális kommunikáció kutatási területei számára is.

MAGYARSÁGKÉP A KÍNAI TIENCSENI EGYETEM MAGYAR TANSZÉKÉN

Brandt Györgyi

Semmelweis Egyetem

2017-ben új magyar tanszék jött létre Tiencsinben a jó kínai-magyar kapcsolatoknak köszönhetően, ahol 2018-tól két tanévet töltöttem lektorként. Előadásomban bemutatom a Magyar Tanszék alapításának előzményeit, a tanszék célkitűzéseit, működését, valamint a rólunk élő magyarságkép mibenlétét. Kitérek arra is, hogy ehhez a meglévő magyarságképhez mit tudtam az ottani működésem alatt hozzátenni, illetve, hogyan alakul a tanszék működése manapság.

A MAGYAR KULTÚRA ÉS TÖRTÉNELEM OKTATÁSÁNAK ESÉLYEI ÉS NEHÉZSÉGEI A VIETNÁMI NEMZETI EGYETEMEN, HANOIBAN

Heltai Gyöngyi

Vietnámi Nemzeti Egyetem, Hanoi

Ötödik éve vagyok vendégtanár a Vietnámi Nemzeti Egyetem Társadalomtudományi- és Bölcsész Egyetem történelem tanszékén. Angolul tanítok magyar és európai történelemmel, kultúrtörténettel és filmtörténettel kapcsolatos tárgyakat. Előadásomban nem nyelvtanítással kapcsolatos témákat taglalnék, hisz Vietnámban magyar nyelvoktatás nem folyik, magyar tanszék nincs. Ehelyett, a vietnámi magyar kapcsolatok történeti kontextusába ágyazva, a következő témákat kívánom érinteni: kapcsolattörténeti előzmények, felsőoktatási együttműködés. (Magyarország több mint 70 éve fogad egyetemi tanulmányokra ösztöndíjasokat Vietnámból. 2013-tól

pedig a Stipendium Hungaricum ösztöndíjpályázat biztosít évente maximum 200 ösztöndíjat vietnámi hallgatók számára.) Mivel az ösztöndíjasok korábban csak magyar nyelven végezheték tanulmányaikat, Vietnamban sokan tudnak magas szinten magyarul, sok magyar irodalmi alkotásnak van vietnámi fordítása. A vietnámi magyarságkép vonatkozásában érdemes érinteni ezek jellegzetességeit és esetleges hatását. Ebben a vonatkozásban érdekes lehet az első magyar–vietnámi filmes koprodukció, az *Az almafa virága* (2023) üzenete is.

A továbbiakban a hungarológia vietnámi perspektíváiról saját oktatói és kultúráközvetítői tapasztalataim alapján beszélnék (Hungary Corner és Magyar Klub az egyetemen, az egyetem film tanszékével való együttműködés).

A szekció munkájában való részvétellel az is célom, hogy az ebben a régióban működő, hungarológiai képzésben részt vevő vendégtanárokat megismerjem, és esetleges együttműködésről (előadás, konferencia) beszélhessünk.

KULTÚRA ÉS KOMMUNIKÁCIÓ: ESETTANULMÁNY JAPÁN ANYANYELVŰ MAGYARTANULÓK KOMMUNIKATÍV KOMPETENCIÁJÁNAK FEJLESZTÉSÉRŐL JAPÁNBAN ÉS MAGYARORSZÁGON

Kruzslicz Tamás

Eötvös Loránd Tudományegyetem

A nyelvoktatás kiemelt területe a kommunikatív kompetencia fejlesztése, ugyanakkor a japán nyelvtanulók esetében különösen fontos, hogy még a kommunikatív kompetencia megléte sem jelent feltétlen biztosítékot a nyelvi interakció létrejöttére (Apple et al. 2013; Borsos – Kruzslicz 2019; Loveday 1996; Yashima 2002; Yashima et al. 2004). A japán idegennyelv-tanulás tantermi gyakorlatában egyrészt az írott szövegek túlsúlya ma is meghatározó és a kultúraspecifikus nyelvi és interakciós normák sem támogatják a szóbeli kommunikációt (vö. Loveday 1996), ráadásul az idegen nyelvi kommunikáció elsajátításának eredménytelenségéhez az a tényező is hozzájárulhat, hogy a japán mindennapokban nincs szükség idegen nyelvek ismeretére (Horiguchi et al. 2015). A kommunikációs hajlandóságot (Macintyre et al. 1998) több tényező (társas és egyéni kontextus, affektív-kognitív kontextus, motivációs hajlandóságok, szituációs előzmények) egymásra épülő összjátéka határozza meg: az egyéni tényezők mellett nagyban befolyásolja a nyelvtanuló mint egy kulturális közösség tagja és a célnyelv beszélőinek közössége, valamint az egyén ahhoz való viszonya is (Macintyre 1994).

Az esettanulmány négy, minden esetben egy egész egyetemi féléven át tartó, japán anyanyelvű, magyarul tanuló diákokkal megvalósított projektet ismertet, és elemzi azok szakmódszertani eredményeit. Háromra az Oszakai Egyetem Idegen Nyelvi Karának magyar tanszékén került sor a 2024-25-ös tanévben, egyre pedig az ELTE BTK Magyar mint Idegen Nyelv- és Japán Tanszékével együttműködve a Magyar

Iskola keretei között Budapesten. A bemutatott „jó gyakorlatok” a kommunikatív kompetencia integrált fejlesztését, a nyelvi interakciók támogatását célozták meg különböző kulturális tematikákon keresztül. Kiemelt didaktikai feladatként jelent meg a produktív nyelvi készségek fejlesztése társas munkaformák (csoportmunka, páros munka stb.), illetve kooperatív technikák alkalmazásával. A kultúrákövetítés előtérbe helyezése használatalapú kommunikációs kontextust alkotott, amelyhez a kontrasztív szempontok figyelembevételének segítségével a nyelvtanulók saját tapasztalataikon keresztül is kapcsolódhattak.

A kommunikatív kompetencia fejlesztése kulturális kontextus bevonásával tantermi keretek között is növelte a kommunikációra való hajlandóságot, a nyelvtanulási motivációt funkciókat adva a beszélt nyelvi kommunikációnak, általánosan is elősegítve a kommunikatív kompetencia fejlődését.

AZ INTERKULTURÁLIS KOMPETENCIA FEJLESZTÉSÉNEK MÓDSZEREI: ESETTANULMÁNY KELET-ÁZSIAI MAGYAR SZAKOS EGYETEMISTÁKKAL

Borsos Levente

Hankuk Idegen Nyelvi Egyetem, Szöul

Az előadás az interkulturális kompetencia fejlesztésének egy lehetséges módszerét vizsgálja, esettanulmányként két – egy japán és egy koreai anyanyelvű magyarul tanuló egyetemisták részvételével zajló – projektet bemutatva. A projekt során a nyelvtanulók magyar diafilmeket adaptáltak anyanyelvükre, amelynek révén sokrétű viszonyba kerülhettek a célkultúrával, egyrészt maguk az adaptált alkotások, másrészt a diafilm mint a magyar kulturális örökséghez szorosan kapcsolódó egyedülálló multimodális médium révén. Az előadás a projektek bemutatása után arra keresi a választ, hogy milyen előnyökkel szolgálhat az audiovizuális fordítás speciális formájaként értelmezett diafilm-adaptáció az interkulturális kompetencia fejlesztésében, hogyan viszonyul ez a módszer a kelet-ázsiai nyelvtanulók oktatásának sajátosságaihoz és milyen különbségek mutatkoznak e tekintetben a vizsgált japán, illetve koreai résztvevők között.

TANULÁSKÖZPONTÚ SZÓTÁRKÉSZÍTÉS: A MAGYAR–JAPÁN ONLINE SZÓTÁR CÉLJAI ÉS MEGOLDÁSAI

Eguchi Kiyoko

Oszakai Egyetem

Bár korábban több magyar–japán „szótár” is megjelent, ezek többnyire nem lépték túl a szójegyzék szintjét, vagy példák nélküli jelentésmegadásokra szorítkoztak. Ezért

az Oszakai Egyetem hallgatóit nem segítették kellőképpen. Mintegy húsz éve merült fel egy új magyar–japán szótár terve. A kezdetben kizárólag nyomtatott kiadványnak szánt anyagot hosszú ideig szövegfájlokban építettük. A Lexicography Workbench fejlesztőivel kialakult együttműködésnek köszönhetően azonban 2023 óta online szerkesztőrendszerben dolgozunk. Jelenleg mintegy 6700 címszó bevitele készült el. Ellenőrzésük után a szótárt nyomtatásban és online is közzé kívánjuk tenni, miközben az online változat – a Sagrada Famíliához hasonlóan – tovább épül majd.

A szótárírás során nyilvánvalóvá vált, hogy az igekötős igék nem írhatók le kielégítően elszigetelt japán megfelelőikkel. E felismerésből nőtt ki az igekötők jelentését és funkcióit feldolgozó online tanulási eszköz fejlesztése. A magyar–japán közös projektben ezer igekötős igéhez gyűjtünk korpuszpéldákat, és az adatokat az igekötő, az alapige, a szintaktikai környezet és a jelentéskiterjesztés szerint annotáljuk. Elkülönítjük a kompozicionális és nem kompozicionális jelentéseket, vizsgáljuk az igekötő és az alapige kölcsönhatását, valamint a vonzatstruktúra változásait. A kereshető példatár és jelentéshálózat az igekötők poliszémiáját, gyakoriságát és jelentéskiterjesztési mintáit szemlélteti, összekapcsolva a kutatást a japán anyanyelvű tanulók igényeivel.

HAGYOMÁNYOS FORRÁSNyelvi IRODALMI MűFAJOK CÉLNYELV OKTATÁSÁBAN

Kovács Renáta

Madridi Complutense Egyetem

A magyar mint idegen nyelv oktatásához kapcsolódó előadásomban a japán zuihicu műfajának egy az idegennyelv-oktatásban lehetséges újraértelmezése kerül bemutatásra.

Az empirikus, metodológiai megközelítést alkalmazó kutatásban japán anyanyelvű, magyart mind idegen nyelvet egyetemi szak keretében tanuló, a KER szerinti B1 szinten álló hallgatókra koncentrálva arra keresem a választ, hogy a hagyományos japán zuihicu műfaját felhasználva és Márai Sándor Füveskönyvének egy-egy tematikailag megfelelő szövegének párhuzamba állításával hogyan fejleszthető a nyelvtanulók kommunikációs és íráskészsége. Az előadás nemcsak metodológiai, hanem szociokulturális következtetések levonására is lehetőséget ad.

A japán irodalomban a zuihicu egy rövid, az élet és a világ dolgaira reflektáló, a magyar újságírásban a tárcához legközelebb álló esszé jellegű műfaj, amely kiválóan alkalmas személyes történetek és szubjektív reflexiók megfogalmazására. A műfaj egyik klasszikus mestere Szei Sónagon, egy X. századi udvarhölgy, akinek naplója, a Párnakönyv (ford: Philipp Berta) egy anekdotákból, versekből és reflexiókból álló gyűjtemény. Ezek közül szociokulturális szempontból különösen érdekesek azok a

feljegyzések, amelyek a világ jelenségeit értékkategóriákba (furcsa, ijesztő, visszatartó, aranyos stb. dolgok) sorolják.

A kutatás folyamán első lépésként Szei Sónagon Párnakönyve néhány, a 21. században is releváns részletének magyar nyelvű változatát és Márai Sándor Füveskönyvének Boldogságról szóló rövid esszéjét alapul véve egy specifikus feladatlapot készítettem. A feladatlap összeállítása során számolok a nyelvtanulók saját irodalmukra vonatkozó ismereteikkel, tehát feltételezem, hogy a zuihicu műfaja nem lesz idegen számukra. A 90 perces tanóra keretében a Párnakönyv néhány specifikusan kiválasztott, szociokulturális információt is magában rejtő zuihicujára támaszkodva a nyelvtanulók egyrészt bővítik szókincsüket; másrészt elsajátítják az esszé jellegű reflexív önkifejezés nyelvtani és lexikai eszközeit; harmadrészt pedig reflektálnak önmaguk, illetve saját kultúrájuk és a célkultúra értékrendjére és annak változásaira.

A feladatlap befejezése után kérdőív kitöltésére kérem a nyelvtanulókat. A kérdőív egyaránt fókuszál a japán szöveg magyar verziójának nyelvórai használatával kapcsolatos nyelvtanulói attitűdökre, az esszéírás készségének elsajátítására és a nyelvtanulók saját kultúrájukra való reflektálásra.

Előadásomban gondolatindítóként egy magyar mint idegen nyelv órán CLIL-keretben feldolgozott, irodalomhoz kapcsolódó tananyagon keresztül a metodológiai, interkulturális és nyelvtanulói attitűdökkel kapcsolatos kérdéseket vetek fel.

JÓZSEF ATTILA KOREÁBAN: FOGADTATÁSA ÉS JELENTŐSÉGE A KOREAI IRODALOMBAN

Jin Kyoung Ae

Eötvös Loránd Tudományegyetem

A 20. század egyik legnagyobb magyar költőjének, József Attilának (1905–1937) koreai recepciótörténete sajátos és fokozatos utat járt be. Előadásomban azt vizsgálom, hogyan jutott el a költő életműve Koreába, és milyen irodalmi, kulturális jelentőséggel bír ma a koreai olvasók számára.

József Attila verseit Koreában először nem önálló verseskötet, hanem John Berger *A Seventh Man* (1975) című dokumentum-esszékötetének 1992-es koreai fordítása közvetítette, amelyben A hetedik vers jelent meg elsőként koreai nyelven. A recepció következő állomása 2014-ben érkezett el: az Artichoke kiadó gondozásában megjelent az első önálló koreai József Attila-verseskötet, a „일곱 번째 사람” (A hetedik ember), Gong Jin-ho fordításában – egyben az első önállóan kiadott kötet, amelyet bármely magyar szerző munkájából koreai nyelvre fordítottak. A recepció eddig legteljesebb állomása 2021-ben következett, amikor a „너무 아프다” (Nagyon fáj) című, 124 verset tartalmazó gyűjtemény jelent meg, immáron közvetlenül a magyar eredetiből fordítva, Jin Kyoung ae fordításában, Tverdota György előszavával és részletes irodalomtörténeti apparátussal ellátva.

A koreai fogadtatásban kulcsszerepet játszik a közvetítő kultúrák és a fordításlánc kérdése. Az első két kiadás angol közvetítőnyelvből készült, ami a névhasználatra is

hatással volt: a költőt sokáig megfordított névsorrendben, „Attila József” formában ismerték. A közvetlen magyar–koreai fordítás visszaállította a helyes sorrendet: „요제프 어틸러” (József Attila). Ez a látszólag apró mozzanat jól szemlélteti, hogyan mosódnak el a kis kultúrák sajátosságai, ha egy domináns közvetítőnyelven keresztül jutnak el egymáshoz.

A recepció ma is folytatódik. 2024-től a Szöuli Liszt Intézet különleges projektje keretében József Attila Nyár és Mama című versei Szöul két metróállomásán – a 2-es vonal Euljiro-bejáratnál és a 6-os vonal Itaewon állomásán – a peronkapukon olvashatók. Az eredetileg kétéves kiállítást egy évvel meghosszabbították, jelezve, milyen visszhangot keltett a kezdeményezés.

Ezt tágabb összefüggésben is érdemes szemlélni: 2024-ben Han Kang, 2025-ben Krasznahorkai László kapta az irodalmi Nobel-díjat – egymást követő években, két kis nyelv irodalmából. A világirodalom terjeszkedése ma éppen azon múlik, hogy a kis nyelvek sajátosságait hűen megőrző fordítások megszülethessenek. József Attila koreai fogadtatástörténete ezt az utat járja be: a közvetett ismerkedéstől a közvetlen találkozásig.

A MAGYAR NÉPMESÉK RECEPCIÓJA A JAPÁN IRODALOMBAN (MISIMA JUKIO: EGY MASZK VALLOMÁSAI)

Shiba Naho

Tokyo University of Foreign Studies – TUFS Open Academy

Az Egy maszk vallomása (1949) Misima Jukio (1925-1970) japán író első sikeres műve. A történet a gyermekkora óta létező saját nemi diszfóriájának elbeszélése alapján folytatódik. A mű első fele gyermekkori magyar népmeseolvasási élményeit meséli el különböző emlékeivel együtt, és a második fele pedig a húszas éveiben összetört szívvel megélt eseményekkel végződik. A regényt gyakran önéletrajzi jellegű alkotásként értelmezik, és érdemes megjegyezni, hogy különös figyelmet fordít arra, ahogyan a népmese főszereplője meghal. Ez az előadás a magyar népmesék japán irodalomban való fogadtatását vizsgálja, a főszereplő szemszögéből.